

Γιώργος Παυλόπουλος Νέο εξοπλιστικό πρόγραμμα μαμούθ

Ελάχιστες είναι πλέον οι αμφιβολίες που υπάρχουν για το αν τελικά θα προχωρήσει η κυβέρνηση Σημίτη στην υλοποίηση του νέου, πανάκριβου εξοπλιστικού προγράμματος. Και όχι μόνον αυτό. Ενώ η προηγούμενη πρόταση, όπως είχε διαμορφωθεί από Αρσένη και στρατιωτικούς, μεταφραζόταν σε 3 περίπου τρις δραχμές, σήμερα όλοι φαίνεται να συμφωνούν ότι, τελικά, το κόστος του προγράμματος θα πλησιάσει τα 4 τρις!

Κι όλα αυτά από μια κυβέρνηση που θεωρούνταν, αν μη τι άλλο, πιο «φιλειρηνική» και «διαλλακτική» από ό,τι προηγούμενη, που είχε επικεφαλής του Υπουργείου Άμυνας έναν εκ των ηγετών της θεωρούμενης «σκληρής» πτέρυγας (όχι μόνο του ΠΑΣΟΚ, αλλά και ολόκληρου του πολιτικού κόσμου), τον Γ. Αρσένη.

Δεν απαιτούνται, λοιπόν, πολλές και, εν πολλοίς, ανούσιες περιοδολογήσεις μέχρις ότου εξαχθεί ένα ασφαλές συμπέρασμα: Τόσο η «σκληρή» όσο και η «διαλλακτική» γραμμή δεν μπορούν να υπάξουν ανεξάρτητα η μία από την άλλη, αλλά ούτε και να επιβιώσουν χωρίς η μία να δανειστεί ουσιαστικά στοιχεία από την άλλη.

Πέρα απ' αυτά όμως, υπάρχουν δύο πρωτότερα ερωτήματα που πρέπει ν' απαντηθούν: *Πρώτο*, τι είναι αυτό που αναγκάζει την ελληνική αστική τάξη να μπει σ' αυ-

τή την κούρσα των εξοπλισμών στη συγκεκριμένη συγκυρία και να επωμιστεί όλα τα βάρη που προκύπτουν από κάτι τέτοιο. Δεύτερο, αν αυτή η επιλογή αποτελεί αναγκαστικά μονόδρομο, χωρίς να υπάρχει κανενός είδους εναλλακτική λύση.

Όσον αφορά το πρώτο. Στην παρουσίαση της Λευκής Βίβλου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που έγινε στις 7 Ιουνίου 1996, αναφέρονται ανάμεσα στα άλλα και τα εξής: «Είναι αναγκαία [...] η ένταξη της αμυντικής στρατηγικής στο πλαίσιο της γενικότερης εξωτερικής πολιτικής». Και παρακάτω: «Στόχους της αμυντικής πολιτικής αποτελούν η διαφύλαξη της εδαφικής ακεραιότητας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας, η αποτροπή επίθεσης, η υποστήριξη των ελληνικών εθνικών συμφερόντων και η συμβολή στην περιφερειακή και διεθνή ασφάλεια».

Στις λέξεις αυτές περιέχονται, για πρώτη φορά σ' ένα τέτοιο επίπεδο, ορισμένα νέα στοιχεία σε σχέση με την «αμυντική» στρατιωτική πολιτική της χώρας —η άλλη πλευρά του περιφημου Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου. Με βάση αυτά, η περιοχή «εθνικής ευθύνης» ξεφεύγει από τα στενά γεωγραφικά καθορισμένα όρια της Ελλάδας και εκτείνεται σε ένα πολύ ευρύτερο χώρο. Η Ελλάδα, λοιπόν, αναπόφευκτα έρχεται σε αντιπαράθεση και με άλλες

χώρες που δραστηριοποιούνται εκεί, πάντα με γνώμονα τα δικά τους «εθνικά συμφέροντα», και μάλιστα με πολύ πιο έντονο τρόπο απ' ό,τι στο παρελθόν. Έτσι, μια αξιόπιστη απάντηση απέναντι σ' αυτή την πρόκληση —και πρόκειται πράγματι για πρόκληση για την ελληνική αστική τάξη— είναι υποχρεωμένη να στηρίζεται σε επαρκή στρατιωτική ισχύ, επαρκή τόσο απόλυτα όσο και συγκριτικά. Αποδεχόμενοι αυτή τη θέση, δεν μπορούμε παρά ν' αναγνωρίσουμε στην ελληνική αστική τάξη ότι έχει κάθε δίκιο να αισθάνεται ανήσυχη. Κι αυτό διότι η ισορροπία στρατιωτικών δυνάμεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας έχει ανατραπεί τα τελευταία χρόνια, γέροντας την πλάστιγγα σαφώς υπέρ του «αντιπάλου». Για παράδειγμα, όσον αφορά την αεροπορία, που θεωρείται το άλφα και το ωμέγα της στρατιωτικής ισχύος μιας χώρας στην εποχή μας, η Ελλάδα διαθέτει 74 αεροσκάφη τρίτης γενιάς (F-16 και Μιράζ 2000) και Τουρκία περισσότερα από 150, ενώ με βάση τις παραγγελίες που έχουν κάνει οι δύο χώρες, μέσα στα επόμενα 5 χρόνια η αναλογία αναμένεται να αγγίξει το 3:1. Μάλιστα, ο δυσμενής αυτός συσχετισμός γίνεται ακόμα χειρότερος αν συνυπολογίσει κανείς και ορισμένες άλλες παραμέτρους, όπως το γεγονός ότι η μορφολογία του εδάφους της Τουρκίας επιτρέπει στα αεροσκάφη της να παραμένουν περισσότερο χρόνο στον αέρα, κάτι που αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε συνθήκες πραγματικής μάχης.

Επιπλέον, η τουρκική αεροπορία προχωρά ήδη στον εκσυγχρονισμό μεγάλου μέρους των αεροσκαφών F-4 που διαθέτει (δεύτερης γενιάς), αναβαθμίζοντας σημαντικά τις επιχειρησιακές τους δυνατότητες έναντι των ελληνικών. (Βεβαίως, και γι' αυτά εκκρεμεί ανάλογη απόφαση, που όμως έχει «κολλήσει» σε πολιτικό επίπεδο, αφού

για τα εκατοντάδες δις που θα κοστίσει η όλη διαδικασία ερίζουν οι ΗΠΑ, η Γερμανία αλλά και το Ισραήλ.)

Αντίστοιχη και μάλλον χειρότερη είναι η κατάσταση στο Στρατό Ξηράς, όπου η υπεροπλία της Τουρκίας δε θα ήταν καθόλου υπερβολή να χαρακτηριστεί συντριπτική, ενώ κάπως πιο ισορροπημένα είναι τα πράγματα στο Ναυτικό, χωρίς όμως να αποκλείεται μια δραματική ανατροπή στα επόμενα χρόνια.

Τα παραπάνω δεδομένα δημιουργούν ασφαλώς μια δυσάρεστη κατάσταση για την αστική τάξη της χώρας μας. Ακόμα κι αν δεχτούμε ότι στα αμέσως επόμενα χρόνια δε διαγράφεται άμεσα ο κίνδυνος μιας γενικευμένης ελληνοτουρκικής σύρραξης (γύρω απ' αυτό υπάρχουν πολλές και αντικρουόμενες απόψεις, που όμως δεν έχει νόημα να παρουσιαστούν εδώ), η κατάσταση που διαμορφώνεται σε όλο το μήκος των συνόρων —εσχάτως δε συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής της Κύπρου —θυμίζει κάτι από ισορροπία τρόμου, που ανά πάσα στιγμή μπορεί να ανατραπεί, με απρόβλεπτες συνέπειες. Κάθε στιγμή που περνά, δεκάδες αεροπλάνα, πλοία, τεθωρακισμένα βρίσκονται σε πολεμική ετοιμότητα, παίζοντας ένα παιχνίδι τακτικής, μέσα απ' το οποίο, παρόλο που δεν πατιέται η σκανδάλη, τα επιτελεία παίρνουν τα κατάλληλα μηνύματα. Ουσιαστικά, πόλεμος και μη πόλεμος δεν απέχουν και πάρα πολύ.

Το παραπάνω, φυσικά, είναι προ πολλού γνωστό και οι συνέπειές τους έχουν «ποτίσει» την καθημερινή μας ζωή. Μία απ' αυτές είναι και οικονομική: Η Ελλάδα κατέχει την πρωτιά ανάμεσα στις χώρες-μέλη του NATO στις στρατιωτικές δαπάνες, ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, με 4,6% (στοιχεία για το 1995). Οι δαπάνες αυτές (για την ίδια πάντα χρο-

νιά) ανέρχονται σε περίπου 1,2 τρις δραχμές —που σημαίνει ότι κάθε Έλληνας πληρώνει για το λόγο αυτό σχεδόν 100.000 δραχμές το χρόνο. Φαντάζεται κανείς πού θα φτάσουν αυτές οι «συνεισφορές» στα επόμενα χρόνια, όταν θ' αρχίσει να υλοποιείται το νέο πρόγραμμα.

Θα πρέπει, πάντως, να τονίσουμε ότι το ύψος των εξοπλιστικών δαπανών πιέζει και την ελληνική αστική τάξη, η οποία θα ήθελε πολύ τα χρήματα αυτά να παραμείνουν στο εγχώριο «ταμείο». Πέρα, όμως, από το γεγονός ότι είναι υποχρεωμένη να τις υποστεί, μεταβιβάζοντας φυσικά το βάρος τους στην εργαζόμενη πλειοψηφία, είναι βέβαιο πως θα βρει τρόπους να αποκομίσει κέρδη και από το εμπόριο όπλων (κάτι που ήδη το κάνει), είτε μέσω μισών είτε αναλαμβάνοντας τη διεκπεραίωσή του η ίδια.

Βεβαίως, τα ίδια συμβαίνουν και με την

Τουρκία, η οποία, παρά την οικονομική ανέχεια και εξαθλίωση που μαστίζει μεγάλο μέρος του πληθυσμού της, τα επόμενα 10 χρόνια αναμένεται να διαθέσει για εξοπλισμούς περισσότερα από 30 τρις δραχμές.

Ο χορός καλά κρατεί και τίποτε δεν πρόκειται να το αλλάξει αυτό αν δεν απαιτηθεί το δεύτερο από τα ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή, δηλαδή αν η τρελή εξοπλιστική κούρσα αποτελεί αναγκαστικά μονόδρομο. Κι αν σε πολλούς η απάντηση φαντάζει εύκολη και απλή, δηλαδή, ότι —χρειάζεται κοινός αγώνας των δύο λαών ενάντια στους ξένους και ντόπιους καταπιεστές τους—, αυτό απέχει παρασάγγας από το να «μπολιάσει» ένα κοινωνικό και πολιτικό ρεύμα σε τέτοια κατεύθυνση, όπως εξάλλου έχει αποδειχτεί και στην πράξη. Η συζήτηση, όμως, αυτή ξεφεύγει από τα όρια της συγκεκριμένης παρέμβασης.